

ARGUMENTARE CĂ OPERA LITERARĂ „PAȘA HASSAN” ESTE EPICĂ

Genul epic presupune îmbinarea narațiunii cu descrierea și dialogul; opera epică este textul literar în proză sau în versuri în care modul dominant de expunere este narațiunea, deoarece naratorul relatează o întâmplare.

Ca în orice operă epică și în textul literar „Pașa Hassan” de George Coșbuc modul dominant de expunere este narațiunea, relatându-ni-se un moment semnificativ din bătălia de la Călugăreni. Prin urmare, epicul servește suport pentru subiectul textului, desfășurat linear și dinamic, alcătuit din momentele specifice. Un aspect semnificativ este faptul că acțiunea debutează cu intriga reprezentată de avântarea lui Mihai Viteazul în iureșul bătăliei, lucru care pune în evidență caracterul alert al faptelor. În desfășurarea acțiunii scenele de luptă se derulează cu repeziciune: turcimea este îngenunchată prin baltă, Sinan disperat, Hassan încearcă un contraatac prin Mihnea trădătorul, Mihai caută o confruntare directă cu Pașa, românii îi împrăștie pe turci ca vântul pleava. Punctul culminant este atins când spaima Pașei urmărit de Mihai îl transformă de domnitorul oltean într-„un munte”. În deznodământ, Pașa își află scăparea, ajungând la corturi.

Un alt aspect epic este îmbinarea narațiunii cu descrierea. Bogată în imagini motorii „*Dar iată-! E vodă, ghiazrul Mihai!! Aleargă năvală nebună.*”; „*se întoarce și pleacă spre gloată/Ca volbura toamnei se-nvârte el roată/Și intră-n urdie ca lupu-ntr-o.*” etc., și sonore, aliteratiile: „*și zalele-i zuruie crunte*”, descrierea conturează portretul moral al lui Mihai, fiind un mijloc de a scoate în evidență vacarmul pe care românul îl creează între turci.

Prin hiperbolă „*vodă-i un munte!*”; „*gigantică poartă-o cupolă pe frunte!*”; „*Cu fulgeru-n mână*” redată în topică afectivă și prin metaforă: „*vorba e tunet, răsuflatul ger*”, descrierea nu rămâne monotona, reușind să potențeze imagini în care pulsează dorința lui Mihai de a-și apăra țara și infernul din sufletul înnebunit de groază al turcului.

Dialogul întrește caracterul epic al textului, având rolul de a dezvălui indirect fermitatea lui Mihai. Prin cele două replici: „*Stai, pașă, o vorbă de-aproape să-ți spun*”, „*Stai, pașă! Să piară azi unul din noi*” el devine un mijloc de sugerare a unei hotărâri de neabătut a lui Mihai, aceea de a juca ultima carte pentru țară, pe când Pașa fuge mâncând pământul.

Nu trebuie scăpat din vedere rolul personajelor, care sunt elemente specifice genului epic. Principalul actant al bătăliei, Mihai devine simbolul luptei pentru apărarea identității naționale. Profilul lui de zeu este forat bine conturat de o strategie artistică ce se potrivește cu genul epic, tehnica basoreliefului. Inspirată din arhitectură, această tehnică l-a ajutat pe autor să creeze persoajul colectiv: poporul român și Mihai formează un adevărat bloc de granit de care se izbesc turcii ca muștele.

Textul literar „*Pașa Hassan*” are o structură specific epică; evenimentele sunt prezentate prin înlănțuire, de un narator care asistă la evenimente și care ne spune ceea ce vede. El îl vede pe Pașa disperat și citește în ochii lui scena de luptă așa cum o trăiește sărmanul vânător vânat.

Pentru că în „*Pașa Hassan*”, narațiunea, descrierea și dialogul se împletesc armonios, pentru că naratorul prezintă o întâmplare la care a fost martor, iar personajele sunt naturi complexe, angajate în conflicte puternice putem spune că textul este epic.